

Andrzej Tokarski, Maciej Tokarski

Wsparcie współpracy mikro, małych i średnich przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego z jednostkami naukowymi w ramach pilotażowego programu "Voucher badawczy" : studium przypadku spółki branży poligraficznej

Ekonomiczne Problemy Usług nr 111, 380-390

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANDRZEJ TOKARSKI

MACIEJ TOKARSKI

Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu

**WSPARCIE WSPÓŁPRACY MIKRO, MAŁYCH I ŚREDNICH
PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
Z JEDNOSTKAMI NAUKOWYMI W RAMACH PILOTAŻOWEGO
PROGRAMU „VOUCHER BADAWCZY” – STUDIUM PRZYPADKU
SPÓŁKI BRANŻY POLIGRAFICZNEJ**

Streszczenie

W nowoczesnej gospodarce coraz większe znaczenie odgrywają innowacyjne firmy wykorzystujące rozwiązania tworzone na podstawie badań prowadzonych przez naukowców w ośrodkach akademickich. Globalizacja, dynamiczne zmiany ekonomiczno-społeczne oraz rozwój gospodarki opartej na wiedzy wymuszają zmiany w obszarze edukacji i szkolnictwa wyższego w kierunku nowych form współpracy nauki i gospodarki.

Celem artykułu jest ukazanie na przykładzie analizy spółki branży poligraficznej rezultatów osiągniętych przez nią w ramach pilotażowego programu „Voucher badawczy” województwa kujawsko-pomorskiego oraz wykazanie, że współpraca nauki z biznesem jest możliwa i przynosi obu stronom wymierne korzyści. Należy zatem podejmować działania w inicjowaniu, rozwijaniu i intensyfikowaniu tej współpracy, wykorzystując w tym celu między innymi fundusze europejskie przyznane Polsce w kolejnej perspektywie finansowej na lata 2014–2020.

Słowa kluczowe: innowacyjność, fundusze europejskie, przedsiębiorstwa, jednostki badawczo-naukowe

Wprowadzenie

Głównymi cechami gospodarki rynkowej jest dominująca przewaga prywatnej własności oraz znacząca rola mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w produkcji dóbr i świadczeniu usług¹. Podmioty takie dominują w większości roz-

¹ W UE sektor MŚP stanowi ponad 98% (w tym 92,2% to mikroprzedsiębiorstwa) wszystkich przedsiębiorstw (ok. 20,7 mln firm, zatrudniających ponad 87 mln pracowników); A. Karmańska, *Rachunkowość małych i średnich przedsiębiorstw – tło dla zmian*, „Rachunkowość” 2013, nr 6, s. 5. Sektor MŚP w Polsce tworzy obecnie prawie połowę PKB i 2/3 miejsc pracy. Z danych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości wynika, że w 2010 r. udział MŚP

winiętych i rozwijających się gospodarczo państw świata, wpływając istotnie na poziom zatrudnienia oraz wielkość PKB w poszczególnych krajach. Ze względu na swoją rolę w tworzeniu nowych miejsc pracy i szybkie dostosowanie się do zmian zachodzących w otoczeniu mają one duże znaczenie dla rozwoju lokalnego i regionalnego. Dodatkowo są uznawane za główny czynnik wzrostu gospodarczego i walki z ubóstwem².

We współczesnym świecie podstawowym czynnikiem kreującym postęp i rozwój gospodarczy jest zdolność do innowacji rozumiana jako umiejętność przyswajania i wykorzystywania nowej wiedzy. W nowoczesnej gospodarce coraz większe znaczenie odgrywają innowacyjne firmy tworzone na podstawie badań prowadzonych przez naukowców w ośrodkach akademickich.

Transfer wiedzy w wymiarze europejskim jest obecnie jednym z rozwiązań prowadzących do powstania gospodarki opartej na wiedzy. Stanowi również filar integracji a zarazem skuteczniejszy sposób internacjonalizacji badań naukowych, stąd współpraca placówek naukowych i przedsiębiorstw jest jednym z podstawowych warunków awansu cywilizacyjnego Polski (jej brak lub słabe wykorzystanie będzie niewątpliwie zaprzepaszczeniem części potencjału gospodarczego kraju). Według najnowszego „Globalnego raportu konkurencyjności”, opracowanego przez Światowe Forum Ekonomiczne, Polska znajduje się dopiero na 64. miejscu (za Gambią, Wietnamem i Rosją) w rankingu, który ocenia współpracę szkół wyższych z podmiotami gospodarczymi. Nasze szkoły uzyskują marne dochody z działalności badawczej, ze sprzedaży patentów, towarów i usług – w roku 2009 było to łącznie tylko 18,4 mln zł. Tymczasem w roku 2002 sam Uniwersytet Columbia dzięki samym licencjom zarobił ponad 143 mln USD, a Massachusetts Institute of Technology (MIT) – ponad 77 mln USD³.

Celem artykułu jest ukazanie, na przykładzie analizy spółki branży poligraficznej, rezultatów osiągniętych przez nią w ramach pilotażowego programu „Voucher badawczy” województwa kujawsko-pomorskiego oraz wykazanie, że współpraca nauki z biznesem jest możliwa i przynosi obu stronom wymierne korzyści⁴.

Cel artykułu zrealizowano dzięki badaniom empirycznym przeprowadzonym w październiku 2013 roku z wykorzystaniem metody studium indywidualnego przypadku. Jako podmiot badań wybrano spółkę z branży poligraficznej. Wyboru tego

w tworzeniu PKB wyniósł 47,6%, P. Zadura-Lichota, *MSP w Polsce na podstawie analiz PARP*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2013, s. 3.

² M. Ayyagari, T. Beck, A. Demiguc-Kunt, *Small and medium enterprises across the glob*, „Small Business Economics,” 2007, vol. 29, nr 4, s. 415–434; M. Ayyagari, A. Demiguc-Kunt, V. Maksimovic, *Small vs. young firms across the world: contribution to employment, job creation, and growth*, Policy Research Working Paper Series 5631, The World Bank 2011.

³ P. Cieśliński, *Jak zarobić na nauce?*, „Gazeta Wyborcza” 2011-05-16.

⁴ Artykuł jest kontynuacją problematyki poruszanej w opracowaniu M. Tokarski, *Ocena wsparcia współpracy mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP) z jednostkami naukowymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego (RPO WK-P)*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw – Mikrofirma 2013*, red. A. Bielawska, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2013, s. 427–438.

przedsiębiorstwa dokonano w sposób celowy, na podstawie udziału w pilotażowym programie „Voucher badawczy” województwa kujawsko-pomorskiego. Jako szczególnie metodę badawczą wykorzystano metodę wywiadu kwestionariuszowego z prezesem zarządu firmy oraz analizę dokumentacji projektowej. Proces badawczy nakierowany został przy tym na opis wycinka rzeczywistości organizacyjnej, związanego z oceną współpracy firmy z Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym (UTP) w Bydgoszczy w ramach programu „Voucher Badawczy”.

1. Cele, założenia pilotażowego programu „Voucher badawczy”

Wsparty z funduszy europejskich w ramach Działania 5.4 RPO WK-P projekt pt.: Program pilotażowy w województwie kujawsko-pomorskim „Voucher badawczy” ma ułatwić transfer wiedzy i doświadczeń ze sfery nauki do biznesu. W efekcie jego realizacji ma nastąpić rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w regionie kujawsko-pomorskim oraz stymulacja wykorzystania infrastruktury badawczo-rozwojowej i innych działań wspierających transfer technologii do przedsiębiorców⁵.

Całkowita wartość tego projektu wyniosła 8 080 618,00 zł i cała ta kwota została sfinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Celem projektu było wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego w realizacji prac badawczo-rozwojowych wprowadzających w firmie innowacje przez udzielanie dotacji w formie vouchera badawczego. Planowano, że z pomocy tej skorzysta co najmniej 170 innowacyjnych przedsiębiorstw z regionu.

W ramach programu udzielono dwóch typów wsparcia:

1. Voucher badawczy na pierwszy kontakt z jednostką naukową, przeznaczony dla wnioskodawców, którzy nigdy nie korzystali ze współpracy z jednostkami naukowymi. Maksymalna wartość wsparcia w ramach tej formy wynosiła 25 000 zł i możliwe było otrzymanie dofinansowania na pokrycie 100% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem.
2. Voucher badawczy na rozwój współpracy badawczo-rozwojowej, przeznaczony dla wnioskodawców, którzy prowadzili już współpracę z jednostkami naukowymi. Maksymalna kwota wsparcia w tym przypadku wynosiła 50 000 zł, przy czym wartość dofinansowania mogła pokrywać do 80% wydatków kwalifikowalnych.

Wnioskodawca mógł skorzystać tylko jednokrotnie ze wsparcia w postaci vouchera danego typu, przy czym przedsiębiorca, który skorzystał z Vouchera badawczego typu 1 mógł ubiegać się o dofinansowanie w ramach Vouchera badawczego typu 2. Efektem wykonanej przez jednostkę naukową usługi badawczo-rozwojowej na rzecz przedsiębiorcy powinno być opracowanie nowych lub ulepszonych wyrobów (produktów, usług) albo procesów w przedsiębiorstwie.

⁵ Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców, Voucher badawczy, <http://www.vb.kpzpip.pl>.

W ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie czterech konkursów. Wszystkie już zakończono w latach 2011–2012⁶. W roku 2013 realizowany był proces rozliczania i monitorowania udzielonego wsparcia.

Program pilotażowy w województwie kujawsko-pomorskim Voucher badawczy okazał się pozytywną odpowiedzią na potrzeby regionalnych firm. W ramach czterech zrealizowanych konkursów dofinansowanie otrzymały 184 przedsięwzięcia badawcze, które zostały objęte umowami wsparcia na kwotę 5 916 392 zł. Finalnie vouchery badawcze odebrały 152 mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z regionu kujawsko-pomorskiego (32 firmy skorzystały z vouchera dwukrotnie).

Słabszą stroną programu Voucher badawczy były niestety niewielkie kwoty wsparcia. Środki rzędu 25 i 50 tys. zł mogą wystarczyć na pokrycie kosztów tylko niektórych badań nad innowacyjnymi rozwiązaniami. Ponadto, wiele projektów zrealizowanych w regionie, mających znacznie mniejsze znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społeczeństwa, dysponowało dużo większymi budżetami.

2. Charakterystyka analizowanego podmiotu⁷

Firma rozpoczęła działalność w 1994 roku, jako mały zakład poligraficzny. Systematyczna praca, pełna zaangażowania załoga oraz inwestycje w ciągłe poszerzenie i unowocześnienie parku maszynowego sprawiły, że szybko przekształciła się w prężnie działającą drukarnię dzielową, zatrudniającą obecnie ponad 200 osób. Firma jest znana w Polsce i za granicą. Należy do grona najlepiej wyposażonych drukarni dzielowych w Polsce. Ostatnimi nowościami produktowymi drukarni są:

1. Zeszyty „Memo Book” zgłoszone do Urzędu Patentowego pod nr Wp. 17120. Jest to zeszyt jedyny w swym rodzaju na polskim rynku, główną jego cechą jest niestandardowy rozmiar – pośredni między znanymi A5 i A4, unikatowe wypełnienie i 13 wzorów okładek, których motywem przewodnim są kropki. Memo Book to nowy wymiar zeszytów, stworzony dla studentów i z myślą o ich potrzebach. Wnętrze wypełnione kropkami umożliwia swobodne pisanie, liczenie oraz rysowanie na stronach. Zaletą zeszytów są czerwone kropki wewnątrz, wyznaczające środek strony oraz boków. Każdy zeszyt zawiera również 48 perforowanych stron, które umożliwiają swobodne wydzieranie kartek.
2. Bard book – obszerna seria bezpiecznych książeczek dla dzieci. Ich wprowadzenie związane było bezpośrednio z realizacją projektu badawczo-rozwojowego dotyczącego opracowania metodologii i metodyk szczegółowych

⁶ Efekty przeprowadzonych konkursów zaprezentowano w opracowaniu M. Tokarski, *Ocena wsparcia współpracy mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP) z jednostkami naukowymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa kujawsko-pomorskiego (RPO WK-P)*, w: *Uwarunkowania rynkowe rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw – Mikrofirma 2013*, red. A. Bielawska, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2013, s. 433–435.

⁷ Firma nie wyraziła zgody na podanie nazwy.

na potrzeby szczegółowej kontroli jakości wytwarzania w pełni bezpiecznych książek dla dzieci.

3. Przedsiębiorstwo na tle branży poligraficznej w Polsce – wyzwania stojące przed branżą

Przemysł poligraficzny w Polsce dzięki inwestycjom zrealizowanym w ciągu ostatnich 20 lat dysponuje jednym z najnowocześniejszych parków maszynowych w Europie, a firmy wciąż inwestują w swoje techniczne zaplecze m.in. wykorzystując do tego celu środki europejskie. Prawdopodobnie nigdy nie będzie on tak duży jak w niektórych gospodarkach zachodnioeuropejskich (w 2010 r. w całej Unii Europejskiej funkcjonowało około 130 tys. przedsiębiorstw poligraficznych, zatrudniających blisko 850 tys. osób), natomiast Polski sektor poligraficzny tworzy ok. 9 tys. firm, w których pracuje 45 tys. osób (co daje polskiej poligrafii siódme miejsce w UE pod względem liczby firm), co zdaniem samych firm i ekspertów nieuchronnie wymaga konsolidacji⁸. Ze względu na rosnące zainteresowanie elektronicznymi środkami komunikacji powoli może spadać liczba drukowanych książek, prasy i czasopism oraz akcydensów, na rzecz rosnącej liczby informacji i reklamy wykorzystującej internet, mobilne urządzenia komunikacyjne takie jak smartfony lub tablety. Z kolei sektor opakowaniowy zarówno na świecie, jak i w Polsce raczej nie narzeka na brak zamówień i ten stan zapewne utrzyma się w najbliższych latach, niezależnie od wspomnianych globalnych zjawisk⁹.

Jednym z głównych motorów napędowych rozwoju polskiego sektora poligraficznego powinien być eksport. Coraz większa grupa polskich przedsiębiorstw deklaruje gotowość do otwarcia się na nowe rynki zagraniczne, a z każdym rokiem kolejne firmy zwiększają swoje przychody z eksportu. Popyt na polskie usługi poligraficzne jest zresztą przez większość przedsiębiorców wymieniany jako jedna z jego najmocniejszych stron (w połączeniu z wysoko wykwalifikowaną kadrą pracowników Polska stanowi poważną konkurencję na rynku europejskim. Wysoka jakość usług wzbogacona o nowe technologie oraz umiarkowane ceny powinna zwrócić większą uwagę odbiorców zagranicznych), jednak sytuacja gospodarcza na świecie może stanowić pewne zagrożenie dla dalszego rozwoju. Spowolnienie gospodarcze wśród największych odbiorców polskich produktów poligraficznych może przyczynić się do zmniejszenia poziomu zamówień u polskich poligrafów, a w konsekwencji do wyhamowania wzrostu¹⁰. Przewaga cenowa oraz wysoka jakość usług polskich firm poligraficznych jeszcze przez długie lata będą źródłem przewagi konkurencyjnej nad firmami poligraficznymi z Europy Zachodniej, napędzając wzrost przychodów sektora.

Znaczenie krajowego rynku, na którym mogą nawarstwić się pewne problemy, będzie nadal duże. Większość uczestników rynku podkreśla, że największym zagro-

⁸ *Rynek poligraficzny w Polsce*, red. J. Bajger, M. Gajdziński, W. Jankowski, P. Kuskowski, J. Kuśmierczyk, M. Strojny, Wyd. Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga we współpracy z KPMG, Warszawa 2012, s. 31.

⁹ *Ibidem*, s. 65.

¹⁰ *Ibidem*, s. 67.

zeniem są zatory płatnicze. Nieterminowe rozliczanie płatności powoduje kłopoty przedsiębiorstw poligraficznych szczególnie wtedy, kiedy jest się uzależnionym od jednego lub kilku dużych odbiorców.

Choć prognozy na najbliższe lata są w dużej mierze optymistyczne, to te związane z rentownością branży już nie. Większość firm ze względu na narastającą konkurencję i związaną z tym presję cenową twierdzi, że rentowność branży w kolejnych latach będzie systematycznie spadać (problemem poligrafii w Polsce są m.in. zatory płatnicze, niski poziom marż i wysokie koszty materiałów i urządzeń). Ponadto branżę czekają też zmiany związane z konsolidacją sektora ze względu na to, że branża znajduje się w czołówce najbardziej rozdrobnionych w Europie. W przeciwnym razie części firm będzie się trudno utrzymać na rynku. Stopień konsolidacji polskiego sektora poligraficznego jest niższy od przeciętnego dla całej UE. Mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 pracowników) w 2009 roku stanowiły 94,7% ogółu przedsiębiorstw poligraficznych w Polsce, przedsiębiorstwa małe (zatrudniające od 10 do 49 pracowników) – 3,8%, a przedsiębiorstwa średnie i duże (zatrudniające co najmniej 50 pracowników) – jedynie 1,5%. Mniejsze drukarnie dlatego, w dążeniu do obniżania kosztów i utrzymania na rynku, będą się łączyć w grupy, a część polskich przedsiębiorstw zostanie przejęta przez zachodnie koncerny bądź upadnie. Przykłady z innych gospodarek również pokazują, że mikroprzedsiębiorstwa nie mogą w dłuższym horyzoncie czasowym dominować w takim stopniu, jaki obecnie utrzymuje się w Polsce.

Podsumowując dotychczasowe rozważania odnośnie do branży poligraficznej poniżej ukazano w sposób syntetyczny jej mocne i słabe strony

Mocne strony branży

Firmy działające w sektorze zyskują na:

- rosnącym zainteresowaniu ich usługami i produktami klientów z innych państw (dzięki temu rośnie eksport),
- wysokim zużyciu papieru w Polsce,
- jednym z najlepiej wyposażonych w Europie parkach maszynowych,
- tańszych w porównaniu z innymi krajami cenach usług i produktów,
- dobrej kadrze inżynierskiej – przeszło 2500 inżynierów o specjalności poligrafia oraz papiernictwo,
- lepszej niż w niektórych krajach europejskich sytuacji gospodarczej w Polsce.

Słabe strony branży

Przedsiębiorcy z sektora muszą walczyć z:

- zatorami płatniczymi i spadkiem rentowności prowadzonej działalności,
- jednym z największych w tej branży w Europie rozdrobnieniem firm, co może skutkować zniknięciem części z nich,
- nieuczciwą a wręcz wyniszczającą konkurencją w branży,
- reklamacjami o wątpliwym poziomie zasadności,
- opieszałą egzekucją należności,
- brakiem dedykowanego doradztwa i profesjonalnego arbitrażu,
- skutkami wahania kursów walutowych (materiały kupowane są w innych walutach),

- zawiłymi (zdaniem przedsiębiorców) wymogami prawnymi i administracyjnymi dotyczącymi ich działalności,
- zmianami wynikającymi z procesów cyfryzacyjnych.

4. Opis i rezultaty zrealizowanego przedsięwzięcia w ramach program pilotażowego województwa kujawsko-pomorskiego „Voucher badawczy”

Grupą docelową powiązaną bezpośrednio z realizacją przedsięwzięcia badawczego są wydawnictwa specjalizujące się w wydawaniu książek dla najmłodszych czytelników. Opracowanie metodologii i metodyk szczegółowych na potrzeby analitycznej kontroli jakości wytwarzania w pełni bezpiecznych książek dla dzieci drukarni stanowi innowację procesową w skali krajowej w zakresie produkcji książek dla dzieci.

Celem podjętych badań było opracowanie metodologii wraz z niezbędnymi metodykami analitycznymi, które po praktycznym zastosowaniu pozwolą drukarni na pełną kontrolę jakości wytwarzanych nową technologią książek dla dzieci i tym samym uzyskanie przewagi konkurencyjnej na rynku, co najmniej krajowym. Obecny etap badań prowadzonych przez UTP pozwala przypuszczać, że wyżej wymieniony cel, po uzyskaniu finansowego wsparcia, zostanie w pełni osiągnięty w wymiarze badawczym oraz sprawdzony na rzeczywistym układzie przemysłowym. Z wiedzy, zdobytej na podstawie danych literaturowych, wizyt studyjnych w innych zakładach poligraficznych o zbliżonym profilu produkcyjnym (zakładach krajowych i zagranicznych) oraz targów i konferencji branżowych, przedmiotowa problematyka badawcza jest zagadnieniem nowym w przemyśle poligraficznym w wymiarze europejskim. W ramach postulowanego dofinansowania planuje się następujące zadania:

1. Opracowanie metodologii analitycznej kontroli jakości wytwarzanych, w pełni bezpiecznych książek dla dzieci. Badania analityczne, które pozwolą na ostateczne rozstrzygnięcie jaki kształt winna mieć cała procedura kontroli analitycznej produktu – poczynwszy od poboru prób do analiz, a skończywszy na formach uzyskiwanych wyników i ich bezpośredniego przełożenia na proces technologiczny. Należy podkreślić, że zagadnienie to jest nową problematyką, nieznaną z praktyki analitycznej, a tym samym niestosowaną w praktyce przemysłu poligraficznego.
2. Szczegółowe opracowanie procedur właściwego poboru prób poligraficznych do analiz fizykochemicznych.
3. Opracowanie szczegółowych metodyk analitycznych opartych na zastosowaniu technik instrumentalnych dla kontroli jakości produktu (książek dla dzieci).
4. Walidacja opracowanych metod analitycznych – procedura niezbędna dla oceny skuteczności i poprawności metody przed jej wprowadzeniem do rutynowych procedur analitycznych.
5. Sprawdzenie procedur analitycznych. Sprawdzenie opracowanej metodologii oraz metodyk szczegółowych na rzeczywistym układzie przemysłowym w pełnej skali. Prawa majątkowe do wyników badań objętych niniejszym programem zostaną przeniesione w całości na drukarnię.

Wykonawca – UTP w Bydgoszczy – ma bogate zaplecze instrumentalne, niezbędne do pełnej realizacji planowanych przedsięwzięć badawczych (m.in.: chromatografy gazowe klasy HP, chromatografy cieczowe klasy MH, spektrometry masowe i spektrometry absorpcji atomowej, zestawy do poboru i przygotowania prób do analiz) oraz jedyne w skali kraju (w ramach publicznych jednostek uczelni wyższych) laboratorium akredytowane (Certyfikat Akredytacji nr AB 952), co jest gwarancją prawidłowego przebiegu procesu badawczego (w wyżej wymienionym zakresie) oraz stwarza perspektywę szybkiego przeniesienia uzyskanych wyników do praktyki. W pracę badawczą przewiduje się zaangażowanie około dziesięciu osób, w tym większość z tytułem naukowym doktora, w większości ze specjalnością analityka chemiczna i przemysłowa.

Po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia badawczego opracowane wyniki zostaną przekazane do Polskiego Centrum Akredytacji, celem uznania ich jako akredytowanych metod obowiązujących w Polsce dla oceny jakości wyrobów poligraficznych.

W wyniku realizacji planowanych prac badawczych w zakresie innowacji procesowej zostanie opracowana pełna metodologia fizykochemicznej oceny produktu poligraficznego – książek dla dzieci. Na podstawie wytypowanych badań oraz opracowanych w ramach przewidywanych badań metodyk szczegółowych, zostanie stworzony unikatowy w skali, co najmniej krajowej, system ciągłej kontroli jakości produktów – książek dla dzieci.

Trwałość przedmiotowego przedsięwzięcia badawczego zostanie zapewniona na trzech poziomach: oddziaływania, rezultatu i produktu. Wdrożenie do praktyki poligraficznej opracowanych metod analitycznych pozwoli na rozwój jakości wytwarzanych produktów przez drukarnie oraz wpłynie w istotny sposób na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa oraz znaczące poszerzenie grupy odbiorców w długookresowej perspektywie czasowej.

Każdy z pięciu etapów przedsięwzięcia badawczego został udokumentowany w formie raportów częściowych przedstawionych przez jednostkę badawczą, a ostateczne rezultaty przeprowadzonych badań przedstawione w raporcie końcowym. Wdrożenie do praktyki wyników badań, uzyskanych w ramach przedsięwzięcia badawczego wymusi konieczność stałej współpracy z jednostką naukową uczelni wykonującej badania, w następujących aspektach:

- bieżącej kontroli analitycznej celem sprawdzenia poprawności przestrzegania procedur analitycznych opracowanych w ramach prac badawczych,
- bieżącego monitoringu parametrów analitycznych, które nie będą monitorowane na terenie zakładu z powodu złożoności instrumentarium analitycznego i braku odpowiedniego personelu.

Koszt opisanego powyżej przedsięwzięcia wynosił:

Wartość netto 62 500,00 zł,

Wartość Vouchera (max. 80% wartości projektu) 50 000,00 zł.

Płatność Vouchera nastąpi w momencie zakończenia i akceptacji projektu przez drukarnie oraz złożeniu pełnej dokumentacji badawczej do Kujawsko-

Pomorskiego Związku Pracodawców Polskich bezpośrednio do wykonawcy badań¹¹.

Podsumowanie

Czas pokaże, jak rozwinie się współpraca biznesu i nauki w Polsce oraz w regionie kujawsko-pomorskim (tym bardziej, że cechuje je niska innowacyjność)¹². Z pewnością znajdą się zarówno przedsiębiorcy, jak i przedstawiciele kadry naukowej, którzy chętnie, w imię wspólnych interesów, podejmą taką współpracę, przyczyniając się tym samym do podniesienia innowacyjności regionu oraz zwiększenia konkurencyjności zarówno przedsiębiorstw, jak i uczelni z regionu¹³. Efekty współpracy obu sfer pozostaną nie bez znaczenia dla regionu, w którym będzie się ona odbywała. W wyniku rozwoju akademickiej przedsiębiorczości swoje zastosowanie w przemyśle mogą znaleźć opracowane w uczelnianych laboratoriach innowacyjne technologie, produkty, itp. Korzyścią dla przemysłu może być także bezpośrednio angażowanie pracowników naukowych do badań prowadzonych w przedsiębiorstwach. Takie rozwiązania będą jednak wymagały wypracowania zasad (modelu) współpracy, zadowalających obie strony.

Niemniej jednak program pilotażowy w województwie kujawsko-pomorskim „Voucher badawczy” okazał się pozytywną odpowiedzią na potrzeby regionalnych firm i pokazał, że współpraca nauki z biznesem jest możliwa i przynosi obu stronom wymierne korzyści¹⁴. I trzeba wierzyć, że współpraca ta będzie w dalszym ciągu się rozwijać przynosząc wymierne korzyści regionowi. Tym bardziej, że

¹¹ Projekt został zakończony i rozliczony przez drukarnie.

¹² W odniesieniu do całego kraju, pod względem regionalnego wskaźnika innowacyjności gospodarki (*Regional Innovation Index* – RII), województwo kujawsko-pomorskie znajduje się poniżej średniej krajowej, cechuje je niska innowacyjność (zaliczane jest do kategorii *low innovators*). Z rankingu obliczonego na podstawie regionalnego indeksu innowacyjności (RII) dla polskich województw wynika, że woj. kujawsko-pomorskie zajmuje przedostatnie miejsce. Sytuacja województwa w tym zakresie jest nie najlepsza, ale jednocześnie nie różni się drastycznie od sytuacji większości pozostałych regionów w Polsce.

¹³ Na terenie woj. kujawsko-pomorskiego działa 5 publicznych szkół wyższych, 17 niepublicznych oraz 3 seminaria duchowne. Ze szkół publicznych tylko jedna, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy (UTP) im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy jest uczelnią, której zasadniczy profil jest nakierowany na kształcenie w kierunkach technicznych. Pozostałe szkoły publiczne prowadzą kształcenie przede wszystkim na kierunkach nietechnicznych. Niepubliczne szkoły wyższe w większości także kształcą na kierunkach nietechnicznych (głównie humanistycznych, prawniczych, ekonomicznych), a te, które kształcą także na kierunkach technicznych, są nieliczne i mają niewielką liczbę studentów (np. Wyższa Szkoła Środowiska w Bydgoszczy obecnie przekształcona w Wyższą Szkołę Służb Lotniczych) czy Wyższa Szkoła Zarządzania Środowiskiem w Tucholi).

¹⁴ Sukces programu spowodował jego kontynuację. Program realizowany jest od 1.01.2013 do 30.06.2015 przez organizacje „Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców w partnerstwie z: Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego SA, Izbę Przemysłowo-Handlową w Toruniu, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Bydgoszczy, Kujawsko-Pomorską Izbę Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy (konkursy planuje się przeprowadzić w I kwartale 2014 r., pierwszy nabór rozpoczął się 07 stycznia 2014 r.).

z badania fokusowego przeprowadzonego w ramach innego projektu: „inLAB – Innowacyjne laboratorium współpracy nauki i biznesu – grupa: Przedsiębiorcy” wynika, iż współpraca przedsiębiorców z ośrodkami naukowymi i uczelniami wyższymi wykracza obecnie poza granice regionu kujawsko-pomorskiego, ponieważ regionalne ośrodki nie są w stanie zaoferować adekwatnych do oczekiwanych badań i działań wdrożeniowych. Z tego względu firmy z województwa współpracują z politechnikami w Warszawie, Gdańsku oraz we Wrocławiu¹⁵. Opisany powyżej i sfinansowany ze środków europejskich program pilotażowy „Voucher badawczy” powinien jednak dać w niedalekiej przyszłości wymierne korzyści w zakresie współpracy nauki z biznesem, przyczyniając się tym samym do zwiększenia konkurencyjności zarówno przedsiębiorstw, jak i uczelni województwa kujawsko-pomorskiego.

Literatura

- Ayyagari M., Beck T. Demigruc-Kunt A., *Small and medium enterprises across the glob*, „Small Business Economics,” 2007, vol. 29, nr 4.
- Ayyagari M., Demigruc-Kunt A., Maksimovic V., *Small vs. young firms across the world: contribution to employment, job creation, and growth*, Policy Research Working Paper Series 5631, The World Bank 2011.
- Cieśliński P., *Jak zarobić na nauce?*, „Gazeta Wyborcza” 2011-05-16.
- Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców, *Voucher Badawczy*, <http://www.vb.kpzpip.pl>.
- Karmańska A., *Rachunkowość małych i średnich przedsiębiorstw – tło dla zmian*, „Rachunkowość” 2013, nr 6.
- Rynek poligraficzny w Polsce*, red. J. Bajger, M. Gajdziński, W. Jankowski, P. Kuskowski, J. Kuśmierczyk, M. Strojny, Wyd. Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga we współpracy z KPMG, Warszawa 2012.
- Zadura-Lichota P., *MSP w Polsce na podstawie analiz PARP*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2013.

SUPPORT OF COOPERATION OF MICRO, SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES OF THE KUYAVIAN-POMERANIAN REGION WITH SCIENTIFIC CENTRES WITHIN THE PILOT PROGRAMME „THE RESEARCH VOUCHER” – A CASE STUDY OF PRINTING INDUSTRY

Summary

Innovative enterprises which utilise solutions created on the basis of research conducted by scientists in academic research centres constantly gain in importance in the modern economy. Globalization, dynamic socio-economic changes as well as the development of economy

¹⁵ P. Markiewicz, R. Ratajczak, *Raport z badania fokusowego w ramach projektu inLAB – Innowacyjne laboratorium współpracy nauki i biznesu. Grupa: Przedsiębiorcy*, Bydgoszcz 2011, s. 3.

based upon knowledge trigger alterations within education and higher education in the scope of new forms of cooperation between science and economy.

The main objective of the article is to present and analyse the results achieved by an enterprise operating in the printing industry within the “Research voucher” pilot programme of the Kuyavian-Pomeranian region. The article also proves that cooperation between science and businesses is viable and brings tangible benefits for both sides. Therefore, there shall be actions towards both initiation, development and intensification of such cooperation undertaken with the exploitation of, inter alia, the European Funds granted Poland in the financial perspective for the years 2014 – 2020.

Keywords: innovation, European funds, enterprises, research and science institutions

Translated by Maciej Tokarski